

Pripravené novinky

od januára 2014. OKTE ho spustí už nad vlastnými agregovanými údajmi.

Pripravované nové postupy v elektroenergetike si vyžiadali úpravy informačných systémov, ktoré má na starosti dlhodobý dodávateľ IT riešení v energetike, spoločnosť sféra. Za úlohu dostala rozšíriť informačný systém na zúčtovanie odchýlok a na organizovanie krátkodobého trhu o funkcie operátora merania (s centrálnym dátovým skladom) a centrálnej fakturácie. Výsledkom projektu bude systém integrovaný zo štvorice funkčných modulov s označením XMtrade/ISO. Okrem samotného systému dodávateľ spracoval aj koncepciu, procesný návrh a legislatívny rámec nových modulov a nesie zodpovednosť aj za servisné služby na podporu celého integrovaného riešenia.

Nový systém poslúži tiež na účely centrálnej fakturácie poplatkov za prevádzkovanie systému, systémové služby a odvody do Národného jadrového fondu. Tieto položky obsahuje koncová cena elektriny a vyzbierané peniaze od spotrebiteľov dnes putujú na „miesto určenia“ od dodávateľov cez distribučky. Finančné vybrané cez tarify za prevádzkovanie systému napríklad plynú na dotácie povinného výkupu zelenej energie či podporu baníc-

tva. Výhľadovo sa uvažuje, že funkciu „rozdelovača“ by mohol prevziať OKTE. Poplatky by tak už netiekli cez distribučky.

Čo je odchýlka

Nevyhnutná regulácia

Odchýlka v elektrizačnej sústave je rozdiel medzi objemom vyrobenej a spotrebovanej elektriny, ktorá sa vyrába na základe objednávok dodávateľov. Tí sa pri nákupe riadia predikciami spotreby zákazníkov. Skutočnosť sa spravidla od týchto predpokladov líši. Dôvodom môže byť zmena počasia či neočakávaný výkyv v spotrebe. Keďže elektrina sa neskladuje a sústava musí zotrvať v rovnováhe, odchýlka si vyžaduje jej neustálu reguláciu. Každý odberateľ (alebo výrobca) môže za svoje odberné alebo odovzdávacie miesta priamo prebrať zodpovednosť za odchýlku či ju preniesť na iný subjekt, zvyčajne na dodávateľa elektriny. Účastníci trhu, ktorí zodpovednosť preberú, sa nazývajú „subjekty zúčtovania“. Odchýlka zvyšuje riziko nestability v sústave a vyvoláva priame náklady na obstaranie regulačnej elektriny. Preto na trhu funguje mecha-

nizmus zúčtovania odchýlok, ktorý zabezpečuje Organizátor krátkodobého trhu s elektrinou (OKTE). Každý subjekt zúčtovania, ktorý prispel k odchýlke v sústave, uhradza platbu odvodenú od výšky ním spôsobenej odchýlky. Systém motivuje k presnejšej predikcii správania odberateľov a výrobcov, aby sa tak prirodzene znižovalo riziko nestability sústavy. Subjekt zúčtovania môže zo svojej odchýlky aj profitovať, ak je orientovaná v opačnom smere ako odchýlka v sústave. Ide o prípady, keď je v sústave nedostatok elektriny, pričom odber subjektu zúčtovania bol nižší, ako plánoval, alebo naopak. V istom zmysle tu ide o reguláciu sústavy, preto sú v takýchto prípadoch zo systému vyplácané financie. Sumy sa zmenou spôsobu zúčtovania znižujú tak, aby sa predišlo špekuláciám.

Peniaze získané zo zúčtovania odchýlok OKTE distribuuje poskytovateľom podporných služieb a uhradza tak náklady za dodávku regulačnej elektriny. Na ilustráciu, ročne sa od subjektov zúčtovania vyzbiera rádovo sto miliónov eur, z ktorých sa asi dve pätiny prerozdelia medzi subjekty, ktorých odchýlka pomáha eliminovať odchýlku v systéme. Zvyšok sa použije na úhradu nákladov na obstaranie regulačnej elektriny. © TREND

Sme súčasťou energetického cievneho systému Európy.

Plníme strategickú, pre organizmus hospodárstva Slovenskej republiky životne dôležitú funkciu. Naším poslaním je vytvoriť podmienky na spoľahlivú dodávku elektriny všade tam, kde je nevyhnutná pre každodenný život a chod krajiny.

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.

Mlynské nivy 59/A, 824 84 Bratislava 26, Slovensko

www.sepsas.sk

T-0530